

Ochrana osobnosti

Jedním z předpokladů existence zásahu do osobnosti člověka je neoprávněnost takového zásahu. Je možné, aby se soud zabýval primárně existencí zápůjčky mezi dlužníkem a věřitelem v řízení, ve kterém se jedná o náhradu nemajetkové újmy. Ustálená judikatura soudů zásadně za neoprávněný zásah do osobnosti nepovažuje výkon subjektivního práva, pokud při něm osoba (fyzická či právnická) nevybočila z mezí takto stanovených práv a povinností. Upomínat standardním způsobem dlužníka, který svůj smluvní závazek řádně neplní, není protiprávním jednáním věřitele.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 3322/2021-382 ze dne 14.12.2022)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce: F. F., narozený XY, bytem XY, zastoupený JUDr. K.A.S., Ph.D., advokátkou se sídlem P., proti žalované: Provident Financial s. r. o., se sídlem P., o zaplacení 200 000 Kč a uložení povinnosti zdržet se telefonických a osobních kontaktů se žalobcem, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 16 C 10/2019, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2021, č. j. 36 Co 33/2021-328, tak, že dovolání žalobce proti výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2021, č. j. 36 Co 33/2021-328, jímž bylo rozhodnuto ve věci samé, se zamítá; jinak se dovolání odmítá.

Z odůvodnění:

1. Městský soud v Praze k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 15. 4. 2021, č. j. 36 Co 33/2021-328, potvrdil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. 10. 2020, č. j. 16 C 10/2019-302, kterým tento soud zamítl žalobu na zaplacení 200 000 Kč a uložení povinnosti žalované zdržet se telefonických a osobních kontaktů se žalobcem a rozhodl o náhradě nákladů řízení, a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. V řízení, v němž se žalobce domáhal ochrany své osobnosti s odůvodněním, že žalovaná při vymáhání dlužné částky nepřiměřeným způsobem zasahovala do jeho soukromí, vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, že mezi účastníky byla dne 14. 5. 2015 uzavřena smlouva o spotřebitelském úvěru, na jejímž základě žalovaná zapůjčila žalobci 15 000 Kč, po zahrnutí úroku a dalších poplatků měl zaplatit celkem 20 057 Kč, po započtení doplňkové služby – hotovostního režimu splátek pak celkovou částku 27 541 Kč, a to v dohodnutých týdenních splátkách. Žalobce dluh řádně nesplácel, proto byl žalovanou písemně i telefonicky informován o aktuálních dlužných částkách a vyzván k řádnému plnění. Písemně byl žalobce kontaktován celkem 9x, a to výzvami k řádnému plnění jednou v roce 2015, jednou v roce 2016 a na počátku roku 2017 (vždy poté, co dluh postupně narůstal). Dopisem ze dne 23. 3. 2017 reagovala žalovaná na podnět žalobce ke snížení splátek. Dne 19. 4. 2017 uznal žalobce svůj dluh vůči žalované ve výši 6 900 Kč a byly dohodnuty splátky ve výši 300 Kč, které však opět řádně nesplácel, a proto byly v roce 2017 zaslány další tři písemné upomínky (opět vždy po nárůstu dluhu) a dne 8. 12. 2017 pak výzva k úhradě celého dluhu. Dopisy odpovídaly běžnému obsahu upomínání dlužníka věřitelem. Dne 10. 6. 2018 postoupila žalovaná pohledávku za žalobcem ve výši 7 564,43 Kč společnosti Bohemia Faktoring, a. s., o čemž informovala žalobce posledním dopisem ze dne 14. 6. 2018. Telefonicky byl žalovanou v letech 2015 až 2017 kontaktován celkem 29x (6x v roce 2015, 11x v roce 2016 a 12x v roce 2017). Žalobce neprokázal své tvrzení, že byl v uvedeném období žalovanou kontaktován padesátkrát. Odvolací soud se ztotožnil i s právním závěrem soudu prvního stupně, který věc

posoudil podle § 2392 odst. 1, § 2394, § 81 odst. 1 a 2, § 82 odst. 1, § 2951 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, (dále jen „o. z.“). Soudy dovodily, že kontaktování žalobce ze strany žalované v letech 2015 až 2017 nebylo nepřiměřené, jestliže žalobce neplnil svoje povinnosti ze smlouvy. Bylo pak na žalované, aby se oprávněně domáhala splnění povinnosti žalobce řádně splácet zápůjčku, a proto u žalobce intervenovala, ať už osobně, či telefonicky, to vše za situace, kdy si žalobce osobní návštěvy obchodního zástupce zvolil ve smlouvě. Rozsah ani způsob prokázaných kontaktů nelze hodnotit jako šikanózní a nadstandardní, a tedy podřaditelný pod ustanovení § 81 o. z. Žalobci žádná morální újma nevznikla, nebyla zasažena ani jeho důstojnost, ani zdraví, ani vážnost, ani čest, když žalobce dlužil žalované konkrétní finanční částky především v důsledku neplnění povinností ze smlouvy. Uložení povinnosti zdržet se telefonických a osobních kontaktů do budoucna pak nepřichází v úvahu, neboť v roce 2018 žalovaná pohledávku postoupila na jiný subjekt.

2. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, které považuje za přípustné podle § 237 o. s. ř. tím, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky, která nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud vyřešena. Nesprávné právní posouzení spatřuje v posouzení otázky, zda opakované upomínání ze strany žalované zakládá nárok žalobce podle ustanovení § 81 a násl. o. z. Domnívá se, že pokud nijak nereagoval na upozornění žalované na možnost soudního vymáhání dlužné částky, byla žalovaná oprávněna dlužné částky vymáhat soudní cestou, nikoliv jej telefonicky kontaktovat v průměru minimálně 1x za měsíc a způsobit mu tímto šikanózním a neoprávněným obtěžováním imateriální újmu spočívající v psychické újmě na zdraví. Namítá, že obecné soudy zaměnily předmět řízení, neboť ačkoliv se domáhal náhrady imateriální újmy způsobené obtěžováním ze strany žalované, zabývaly se soudy primárně otázkou existence zápůjčky mezi ním a žalovanou. Pouhá existence právního vztahu mezi nimi však nemohla založit právo žalované jej opakovaně a nepřiměřeně obtěžovat. Jeho povinnosti vůči žalované nelze stavět do konfrontace s právem žalobce na lidskou čest a důstojnost, která byla jednáním žalované narušena. Nesouhlasí rovněž se závěrem, že jednání žalované nedosahovalo intenzity podřaditelné pod ustanovení § 81 o. z., neboť k závadnému jednání žalované nedošlo se souhlasem žalobce ani nešlo o jednání dovolené zákonem. Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí proto spatřuje v posouzení otázek, zda je možné, aby věřitel telefonicky obtěžoval dlužníka pouze na základě splatné pohledávky po dobu několika let v průměru minimálně 1x do měsíce, zda je možné, aby pouze v důsledku splatné pohledávky ve výši jednotek tisíc korun docházelo k omezování lidské cti a důstojnosti dlužníka a zda je možné, aby se soud zabýval primárně existencí zápůjčky mezi dlužníkem a věřitelem v řízení, ve kterém se jedná o náhradu nemajetkové újmy, přestože dlužník označí četnost upomínání ze strany věřitele za obtěžující. Domnívá se, že jednání žalované vůči němu lze označit jako stalking, a v této souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 872/2013. Navrhl zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

3. Nejvyšší soud posoudil dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (dále jen „o. s. ř.“) a jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupeným advokátkou (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), a je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení otázky existence nároku na náhradu nemajetkové újmy za zásah do přirozených práv člověka (dlužníka) opakovaným upomínáním věřitele při neplnění smluvních ujednání ze strany dlužníka, která dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena. Dovolání není důvodné.

4. Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

5. Podle § 81 odst. 1 o. z. chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého. Podle odst. 2 tohoto ustanovení ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí,

jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.

6. Podle § 82 odst. 1 o. z. člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

7. Podle § 2951 odst. 2 o. z. nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečně a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.

8. Podle § 2956 o. z. vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.

9. Podle § 1969 o. z. může věřitel po dlužníkovi, který je v prodlení, vymáhat splnění dluhu, anebo může od smlouvy odstoupit za podmínek ujednaných ve smlouvě nebo stanovených zákonem.

10. Ke vzniku občanskoprávní povinnosti odčinit nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do osobnosti člověka musí být splněna podmínka existence zásahu objektivně způsobilého vyvolat nemajetkovou újmu spočívajícího buď v porušení nebo ohrožení osobnosti člověka v jeho fyzické či morální integritě. Zásah musí být neoprávněný (protiprávní) a musí být zjištěna existence příčinné souvislosti mezi takovým zásahem a dotčením osobnostní sféry člověka. Neoprávněným je zásah do osobnosti člověka, který je v rozporu s objektivním právem, tj. s právním řádem. Ochranu poskytuje občanský zákoník proti takovým jednáním, která jsou objektivně způsobilá přivodit újmu na osobnosti subjektu práva zejména tím, že snižují jeho čest u jiných lidí, a ohrožují tak vážnost jeho postavení a uplatnění ve společnosti (rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2019, sp. zn. 25 Cdo 3423/2018, a ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. 25 Cdo 27/2020). Osoba dotčená ve svých osobnostních právech se může ochrany domáhat cestou tradičních prostředků, jimiž je uplatnění požadavku, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek, jak zaručuje § 82 odst. 1 o. z. Nejsou-li tyto prostředky postačující, může nastoupit též požadavek na poskytnutí zadostiučinění (§ 2951 odst. 2 o. z.), a to i v peněžité formě.

11. Jedním z předpokladů existence zásahu do osobnosti člověka je neoprávněnost takového zásahu. Odvolací soud proto postupoval správně, jestliže se zabýval tím, zda jednání žalované mělo znaky protiprávnosti, a zkoumal důvody, které ji ke kontaktování žalobce vedly. Odpověď na otázku dovolatele, zda je možné, aby se soud zabýval primárně existencí zápůjčky mezi dlužníkem a věřitelem v řízení, ve kterém se jedná o náhradu nemajetkové újmy, je tedy kladná. Ustálená judikatura soudů totiž zásadně za neoprávněný zásah do osobnosti nepovažuje výkon subjektivního práva, pokud při něm osoba (fyzická či právnická) nevybočila z mezí takto stanovených práv a povinností (viz stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. Cpjn 13/2007, uveřejněné pod číslem 54/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a na ně navazující rozsudky Nejvyššího soudu např. ze dne 24. 3. 2010, sp. zn. 30 Cdo 580/2008, nebo ze dne 12. 10. 2006, sp. zn. 30 Cdo 2342/2006). Lze proto souhlasit se závěrem odvolacího soudu, že upomínat standardním způsobem dlužníka, který svůj smluvní závazek řádně neplní, není protiprávním jednáním věřitele. V posuzované věci bylo prokázáno, že mezi účastníky byla uzavřena smlouva o zápůjčce, z níž plynoucí povinnosti žalobce neplnil, neboť dohodnuté splátky řádně nesplácel. Jestliže za těchto okolností žalovaná žalobce informovala o výši dlužné částky a vyzývala ho k plnění, jednala zcela v souladu se svými právy věřitele (§ 1969 o. z.), přičemž bylo na ní, zda okamžitě přistoupí k vymáhání dluhu soudní cestou, anebo poskytne dlužníkovi prostor k tomu, aby dluh splnil a nevznikly tak (jí i jemu) náklady s případným soudním řízením.

12. Odvolací soud rovněž uzavřel, že protiprávnost v posuzované věci nespočívá ani v nepřiměřené četnosti upomínek, jak tvrdí žalobce. Soud vyšel ze zjištění (podle § 241a odst. 1 o. s. ř. skutkové

závěry nepodléhají dovolacímu přezkumu), že v období od uzavření smlouvy v roce 2015 do roku 2018 byl žalobce telefonicky kontaktován 29x a písemně 9x, přičemž pokud jde o písemné kontakty, šlo v jednom případě o reakci na podání žalobce, v němž žádal snížení splátek (jež se po uznání dluhu uskutečnilo), a v jednom případě o vyrozumění žalobce o postoupení pohledávky (§ 1882 odst. 1 o. z.), které nelze řadit mezi výzvy k plnění, kterými se žalobce cítil být dotčen. Vzhledem k tomu, že si žalobce ve smlouvě sjednal hotovostní režim splácení, který znamená, že obchodní zástupce věřitele osobně jednou týdně inkasuje jednotlivé splátky, nelze v osobních návštěvách zástupce žalované spatřovat jakékoli obtěžování, ale naopak plnění povinností z uzavřené smlouvy žalovanou. Jestliže za dobu trvání právního vztahu mezi účastníky (přibližně 36 měsíců) byl žalobce 36x kontaktován (za situace, že dluh žalobce se zvyšoval), tedy jak správně uvádí odvolací soud, v průměru jednou měsíčně, nelze takovou četnost upozornění žalovaného na nutnost plnění povinností ze smlouvy považovat za nepřiměřenou. Četnost telefonických ani písemných kontaktů ze strany žalované tedy nijak nevybočila z běžného rámce pro komunikaci věřitele a dlužníka, zvolená forma korespondence byla zcela přiměřená, neobsahovala žádné agresivní či nátlakové formulace a odpovídala běžnému způsobu upozornění na neuhrazené splátky.

13. Lze tak souhlasit se závěrem soudů obou stupňů, že tvrzený zásah nelze hodnotit jako neoprávněný (protiprávní). Na tomto závěru nemůže nic změnit okolnost, že dlužné částky dosahovaly jednotek tisíc korun. V žádném případě se pak nejedná o jednání, jež by mohlo být považováno za nebezpečné pronásledování (stalking) ve smyslu § 354 trestního zákoníku, neboť jednání žalované nebylo způsobilé vzbudit v žalobci důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých. Odkaz dovolatele na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 872/2013 je proto nepřipadný.

14. Právní závěr odvolacího soudu, že upomíná-li věřitel přiměřenou formou dlužníka, který je opakovaně v prodlení se splácením svého dluhu, v průměru jedenkrát měsíčně, nejde o nepřiměřené a šikanózní jednání dosahující takové intenzity, která by odůvodňovala nárok podle § 81 o. z., je z výše uvedených důvodů správný.

15. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v posuzovaném řízení žádné takové vady neshledal.

16. Jelikož dovolací soud neshledal dovolání důvodným, postupoval podle § 243d písm. a) o. s. ř. a dovolání ohledně rozhodnutí o věci samé zamítl.

17. Napadl-li dovolatel výslovně rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu, tedy i ve výroku o náhradě nákladů řízení, není dovolání proti tomuto výroku přípustné podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř., a proto je Nejvyšší soud v tomto rozsahu podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)